

Nhưng gì xảy ra gần đây, ông thấy hiện mình như một con người không tầm thường

GS Ngô Bảo Châu

Mấy hôm nay đọc hết một bài về Tiến sĩ Cù Huy Hà Vũ nhưng không biết phải viết gì, vì nhưng bài viết về ông đã quá nhiều. Hôm qua, nhận được cái note “Vấn đề sâu sắc” từ blog “Thích học Toán” của Giáo sư Ngô Bảo Châu và Tiến sĩ Vũ, cảm thấy không thể không viết vài lời để nói lên những suy nghĩ của mình.

Bắt đầu bài viết ngắn của mình, giáo sư Châu nói rằng: “Tôi vẫn không được biết hết tầm vóc ông Cù Huy Hà Vũ. Nhưng lý do ông đưa ra tôi cũng không thấy có tính thuyết phục để biết. Nhưng với những gì xảy ra gần đây, ông thấy hiện mình như một con người không tầm thường”. Mặc dù tôi cũng muốn nói rằng tôi không được biết hết tầm vóc giáo sư Ngô Bảo Châu, và vì thế không bao lòng ngừng mà chỉ phải dừng lại không thể viết một bài phân tích bài viết của ông.

Ngay từ lúc bắt đầu cái note này của ông, tôi cũng nghĩ như mình đang đọc một bài báo của một nhà báo ở New York Times, chứ không phải là của một người Việt Nam. Ông đã viết với giọng vẫn quá khách quan đến nỗi tôi cảm thấy ông là một người “ngoài cuộc”, nghĩa là ông đứng trên lập trường của một người không gắn với cuộc sống, sinh mệnh và trách nhiệm của mình với cái đất nước này. Có lẽ lúc viết ông chỉ nhằm viết sao cho nó khách quan, không bị quan điểm chính trị chi phối. Nhưng đối với một người Việt, tôi nghĩ điều quan trọng là mình làm sao để nhìn thấy cái quan điểm chủ quan của mình với tình thế tồn tại trong xã hội và trách nhiệm, vậy là đủ. Thời gian tôi chưa hiểu lắm khi giáo sư Châu cho rằng: “Nhưng lý lẽ ông (Ts Hà Vũ) đưa ra tôi (Gs Châu) cũng không thấy có tính thuyết phục để bác bỏ”. Câu này hơi mâu thuẫn với câu tiếp theo: “Nhưng với những gì xảy ra gần đây, ông thấy mình như một con người không tìm thấy”. Và nếu không phải là mâu thuẫn thì sự kết hợp của hai câu này cũng tạo cho người đọc cái cảm tưởng có căn cứ rằng ông Châu không đồng ý với những hành động của Tián sá Hà Vũ mang nhuá tinh thần dũng cảm và lòng nhân hậu là tính hợp lý và trí tuệ.

Tôi không nghĩ như giáo sư Châu, qua những sự kiện nổi bật liên quan đến tiến sĩ Vũ từ trước đến nay, chúng ta có thể thấy những việc ông đã làm không những sáng suốt, hợp pháp, hợp lòng người, mà còn thể hiện hài hòa tinh thần trách nhiệm với lòng yêu nước, lòng nhân ái với đồng bào của một sĩ phu. Thời điểm vài hành động nổi bật mà tiến sĩ Vũ đã làm trong sự soi sáng của trí tuệ và lòng can đảm.

Ngày 11 tháng 6 năm 2009, ông gửi đến kiến TT Nguyễn Tấn Dũng với việc ký quyết định cho phép Trung Quốc khai thác quặng bauxite ở Tây Nguyên. Trong việc này ông đã hoàn toàn đúng khi cho rằng ông Dũng đã lạm dụng quyền lực và vi phạm pháp luật khi ký quyết định mà không thông qua Quốc hội. Theo luật Bảo vệ Môi trường của Việt Nam, những dự án cấp tỉnh, vùng như dự án bauxite Tây Nguyên trước khi được cho phép thực hiện, chủ dự án phải lập báo cáo Đánh giá môi trường chián lược cùng với thẩm định lập báo cáo, thẩm định và phê duyệt báo cáo rút gọn lập. Trong đó, sự tham gia của các tầng lớp dân chúng, để biết là các chuyên gia về môi trường đóng vai trò cố vấn quan trọng và không thể thiếu trong Hội đồng thẩm định báo cáo. Mọi phê duyệt của cơ quan chức năng phải đưa vào kết quả thẩm định của Hội đồng thẩm định. Nhưng ông Nguyễn Tấn Dũng đã ký quyết định mà không có bất cứ báo cáo Đánh giá môi trường chián lược nào. Ngoài ra ông ta còn vi phạm một số luật khác. Với tư cách là một công dân, ông Vũ có quyền kiến nghị.

Sau thẩm định của Ủy ban Hungary, tất cả chúng ta đều có lý do vững chắc để khẳng định việc phê duyệt dự án bauxite của Nhóm bauxite Việt Nam, mà ông Vũ là chủ nhân luật pháp là việc làm hoàn toàn chính đáng, hợp pháp và với tinh thần trách nhiệm công dân cao.

Ngày 14/9/2010 Tißn sĩ Hà Vũ lßi cß đßn kißn TT Nguyßn tßn Dũng vß vißc ban hành Nghß đßnh sß 136/2006/NĐ-CP cßm công dân khißu nßi tßp thß, trái Hißn pháp và Pháp lußt.

Cũng trong năm 2009, ông Cù Huy Hà Vũ đã vißt bài tß cáo Tòa án Đßng đã vi phßm nhßn quyßn nghißm trong khi mang tßng Trßn Văn Thanh đang bß hôn mê do tai bißn ra xét xß, đßng hß cách chßc và truy tß ông Chánh án Tòa án Đßng Nguyßn Văn Qußn vß “tßi làm nhßc ngßi khác” và “tßi ép bußc nhßn vißn tß pháp làm trái pháp lußt”.

Rßi cũng trong năm 2010, văn phòng lußt sß cßa hai vß chßng ông đã đßng cßm nhßn lßi bào chßa cho sáu giáo dân Cßn Đßu bß truy tß vßi tßi danh “chßng ngßi thi hành công vß và gây rßi trßt tß công cßng”. Ông Vũ cũng nhißu lßn trß lßi phßng vßn trên các đài thußc kênh thông tin tß do, yêu cßu xóa bß Đßi u 4 Hißn pháp, tß cáo nhà cßm quyßn Vißt Nam vi phßm các quyßn tß do dân chß cßa công dân mà cß thß là tß cáo Phó Tßng Cßc trßng Tßng Cßc An ninh Trung tßng Vũ Hßi Trißu vß tuyên bß cßa ông Vũ Hßi Trißu đã đánh sßp 300 trang mßng.

Đß là vài sß kißn nßi bßt liên quan đßn hoßt đßng đßu tranh bßo vß môi trßng và nhßn quyßn cßa tißn sß Cù Huy Hà Vũ. Nhßng vißc ông làm đßu đßa trên lußt pháp (dù nßn lußt pháp Vißt Nam hißn nay còn vô sß đßi u đáng nói), hßp nhßn tâm và đßng vßi thông lß qußc tß. Thß hßi khßp Vißt Nam này, có mßy ngßi dßm làm nhßng vißc trßng đßi vßi trí thßc phong phú và tßm lòng rßng rãi nhß ông. Vßy mà không hißu giáo sß Ngô Bßo Châu đã có ý gì khi nói: “Nhßng lý lß ông đßa ra tôi cũng không thßy có tính thuyßt phßc đßc bißt”?

Trong phiên tòa 4/4 vßa qua, Hßi đßng xét xß vß án ông Cù Huy Hà Vũ đã vi phßm trßng trßn đßi u 214 Bß lußt tß tßng hình sß Vißt Nam khi hß tß chßi công bß các tài lißu đßc cho là chßng cß chßng lßi ông Vũ. Vß đßi u này giáo sß Châu cho rßng, hß cßu thß, “làm cho xong vißc” và sß hßi tranh lußn.

Thß nhßt, tôi đßng ý vßi ông giáo sß khi ông cho rßng ß đây có sß sß hßi tranh lußn. Nhßng có lß ông chßa nói đßy đß khi cho rßng Hßi đßng xét xß sß tranh lußn. Hßi đßng xét xß là ngßi cßa chß đß, trßc phiên tòa, hß là ngßi đßi dißn cho chß đß, nói lên tißng nói và bßo vß quyßn lßi chß đß. Vßy thì khi hß sß hßi tranh lußn thì đßi u đß cũng có nghĩa là cái chß đß này sß hßi. Vß cß mßt lý lußn tß tßng lßn thßc tißn khách quan, sß tßn tßi cßa chß đß này là cß mßt đßi u nghßch lý to lßn. Có ai không sß hßi khi công lý, lòng ngßi i và sß thßt không đßng vß phßa mình, dù kß đß có trong tay hàng ngàn đßi bác, xe tăng, và hàng trißu Công an, Quân đßi? Có ai không sß hßi khi đßi dißn vßi mßt nhßn cách lßn, mßt con ngßi i đßi dißn cho lòng dân, cho sß tißn bß, đã tranh đßu hßt mình cho công lý và sß thßt, đßc bißt là khi gßn đây mßt sß chß đß đßc

tài liệu in suốt số p đ khi số t n t i không h p lòng dân c a h đã đ n đo n đ ng cu i? C ch đ này đã, đang và s s hĩ nh ng ng i con đ t Vi t đ y tài năng trí tu và có đ c s can tr ng nh ông Vũ, ch không ch có m y ông Th m phán và H i th m tếp riu.

Th hai, tôi không th nào đ ng ý khi giáo s Ngô B o Châu cho r ng, H i đ ng xét x đã c u th trong vi c xét x . H không h c u th , th m chí còn r t c n th n, b ng ch ng là h đã đ i ngày xét x t 24/3 sang 4/4. H n n a, t t c m i di n ti n và k t qu b t c m t phiên tòa nào Vi t Nam hi n nay, đ c bi t là các phiên tòa liên quan đ n chính tr đ u đ c xem xét h u tr ng r t c n th n, nghĩa là m i th đã đ c s p x p và quy t đ nh h u tr ng tr c khi phiên tòa b t đ u. Các phiên tòa ch là m t màn k ch, m t trò h công lý di n ra cho công lu n xem ch i. Hãy suy xét b ng t duy logic đ th y r ng ng i ta không c u th nh giáo s Châu nói. Tr c tiên, H i đ ng xét x là ng i ph c v (và có liên đ i quy n l i v i) ch đ , làm sao h c u th khi xét x m t v án liên quan đ n uy tín và đ ng ch m nghiêm tr ng đ n quy n l i ch đ ? Th n a, khi b t c vi c gì đ c s p x p t tr c thì ch c ch n nó luôn đ c xem xét c n th n b i nh u ng i v i s ch đ o th ng nh t t c p trên; ch khi nào m t phiên tòa đ c di n ti n t nhiên (nh các phiên tòa đ i h th ng Thông lu t Anh- M ch ng h n), không có s p đ t tr c thì khi sai sót x y ra chúng ta m i có th quy k t cho trình đ chuyên môn và m c đ c n th n c a Th m phán. Theo tôi, phiên tòa x ti n s Cù Huy Hà Vũ đ c chu n b c c k công phu, không nh ng trong phiên tòa mà c ngoài phiên tòa Công an dày đ c, ki m soát m i bi u hi n c a ng i dân đ n xem, và đã có r t nhi u ng i b b t, b đánh...(theo RFA). Nhà c m quy n Vi t Nam đã th m đ nh và tiên li u k l ng v ph n ng c a ng i dân trong n c cũng nh c ng đ ng qu c t đ đ i phó.

Ti p theo giáo s Châu cho r ng: “Trong tr ng h p này, r t nên t o đ i u ki n cho ông ta (quan tòa) chuy n sang công tác khác, phù h p h n”. Cách ch c m t hai ng i có l i ch là s gi i quy t b n i, h ch nh nh ng “con d t th n” c a ch đ (lâu nay ph ng pháp này th ng đ c nhà c m quy n Vi t Nam dùng khi có scandals). S ra đi c a h t o s chính danh o, s chính danh m dân cho nh ng ng i còn ti p t c c m quy n. V y thì s ra đi này có gi i quy t đ c t n g c v n đ hay không? H i cũng là đ tr l i!

Giáo s Ngô B o Châu đã vi t m t câu k t khá n t ng: “Không th l y s c u th và s s hĩ làm ph ng pháp b o v ch đ”. Câu nói này th t hay và có gì đó mang h i h ng tri t lý nh ng thi t nghĩ nh ng ng i c ng s n t tr c nay ch a bao gi b t c n v i s s ng còn c a mình. Thay vì nói đ i u này v i H i đ ng xét x phiên tòa 4/4, giáo s Châu nên nói đ i u này (tr c m t “s c u th”) v i B chính tr và nh ng ng i c m quy n chớp bu thì t t h n. Tôi th y th t không công b ng khi c đ l i cho m y ông Th m phán và H i th m.

Là m t ng i còn quá tr , th t s tôi không t tin l m v i vi c vi t ph n bi n nh m vào m t cá

nhân, h&n n&a l&i là m&t cá nhân nhi&u thành t&u và uy tín nh& giáo s& Châu. Th& nh&ng, m& n l&i ông, tôi mu&n nói r&ng chúng ta không nên s& hãi tranh lu&n. B&i s& th&t có th& là nhi&u m&nh ghép, ch& không nh&t thi&t ph&i là đúng hay sai. Tranh lu&n giúp chúng ta tìm ra nhi&u m&nh ghép c&a chân lý, do đó vi&c ti&p c&n nó s& d& dàng h&n. Và chân lý đ&t đ&c thông qua lý lu&n luôn là th& c&n thi&t đ& t&o nên s& canh tân ngo&n m&c trong m&i lĩnh v&c: chính tr&, văn hóa, xã h&i, khoa h&c...